

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2016. gada 22. jūnijā (*)

Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu – Sestā direktīva 77/388/EEK – Pievienotās vērtības nodoklis – 2. panta 1. punkts – Pakalpojumu sniegšana par atlīdzību – Jūdziens – Sabiedriskā radio apraide – Finanšu joms no likuma noteiktas nodevas

Lieta C-11/15

par līgumu sniegt prejudiciālu nolikumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa, Čehijas Republika) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 18. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 13. janvārī, tiesvedībā

Odvolací finanční ředitelství

pret

Český rozhlas.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), tiesneši Ž.-K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], S. Rodins [*S. Rodin*] un J. Regans [*E. Regan*],

ģenerālvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ģemot vērā rakstveida procesū un 2015. gada 17. decembra tiesas sēdī,

ģemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Odvolací finanční ředitelství* vērā – *E. Nedorostková*, pārstāve,
- *Český rozhlas* vērā – *P. Orct*, advokāts,
- Čehijas valdības vērā – *M. Smolek*, *J. Vlášil*, *Z. Petzl* un *T. Müller*, pārstāvji,
- Grieķijas valdības vērā – *G. Konstantinos* un *A. Dimitrakopoulou*, pārstāvji,
- Polijas valdības vērā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Apvienotās Karalistes valdības vērā – *V. Kaye*, pārstāve, kurai palīdz *P. Mantle*, barrister,
- Eiropas Komisijas vērā – *L. Lozano Palacios* un *Z. Malášková*, pārstāves,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 17. marta tiesas sēdī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV 1977, L 145, 1. lpp., turpmāk tekstā – “Sestā direktīva”), 2. panta 1. punktu.

2 Šis līgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Odvolací finanční úřad* (Nodokļu administrācija, kas ir pārsūdzības instance, turpmāk tekstā – “nodokļu administrācija”), agrāk *Finanční úřad pro hlavní město Prahu* (Prāgas pilsētas nodokļu administrācija, Čehijas Republika), un *Český rozhlas* (Čehijas radio) jautājumā par pievienotās vērtības nodokli (turpmāk tekstā – “PVN”), kas pārdēļai minētajai bija jāmaksā saistībā ar sabiedrisko apraidi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Sestās direktīvas 2. panta 1. punkts ir noteikts:

“[PVN] jāmaksā:

1. Par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, ko par atlīdzību attiecīgās valsts teritorijā veicis nodokļa maksātājs, kas kā tās rēķojas.”

4 Minētās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta q) apakšpunkts ir noteikts:

“A. Atbrīvojumi dažāmu darbību sabiedrības interesēs

1. Ciktāl tas nav pretrunā ar citiem Kopienas noteikumiem, dalībvalstis piešķir atbrīvojumu tādēļ minētajām darbībām atbilstīgi noteikumiem, ko tās pieņem, lai nodrošinātu pareizu un godīgu šo atbrīvojuma piemērošanu un lai nepieautu nekādu nodokļa nemaksāšanu, apiešanu vai āunprātīgu izmantošanu:

[..]

q) valsts radio un televīzijas organizāciju darbību, izņemot komerciālas radio un televīzijas organizācijas.”

Čehijas tiesības

5 Saskaņā ar 1. pantu Likumā Nr. 484/1991 par *Český rozhlas*, redakciju, kas piemērojama pamatlīetai, *Český rozhlas* ir reģistrēta kā raidsabiedrība, kuras juridiskā adrese ir Prāgā (Čehijas Republika). Saskaņā ar šo normu *Český rozhlas* ir juridiska persona, kura pārvalda savus aktīvus, iegūst tiesības un nodarbina savu direktoru.

6 Šis likuma 10. pants ir paredzēts, ka *Český rozhlas* finansēšanas avoti ir arī radio nodeva, kas tiek iekasēta saskaņā ar pašu tiesisko regulējumu, un ienākumi no tās saimnieciskās darbības.

7 Saskaņā ar Likuma Nr. 348/2005 par radio un televīzijas nodevām 1. pantu, redakciju, kas piemērojama pamatlīetai, radio nodevas mērķis ir finansēt sabiedriskos pakalpojumus, kādus sniedz *Český rozhlas*.

8 Saskaņā ar šo likuma 2. pantu radio nodeva tiek maksāta par tehnisko aprīkojumu, ar kuru

var individuāli pētīt pieprasījuma pārraidīt radio programmas neatkarīgi no uztveršanas veida (turpmāk tekstā – “radio uztvērējs”), tostarp, ja šis aprēķojums ir paredzēts citam mērķim.

9 Atbilstoši šā likuma 3. pantam radio nodevas maksātājs ir fiziska vai juridiska persona, kura ir radio uztvērēja īpašniece vai kura nav šāda radio uztvērēja īpašniece, tomēr tās valdījumā vai lietojumā ir radio uztvērējs uz cita tiesiska pamata vismaz vienu mēnesi.

10 Šā paša likuma 7. pants ir paredzēts, ka nodevas maksātājs maksā radio nodevu vai televīzijas nodevu likumgājai raidorganizācijai vai nu tieši, vai ar pilnvarotas personas starpniecību.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

11 *Český rozhlas* ir saskaņā ar likumu izveidota juridiska persona, kura nodarbojas galvenokārt ar radio programmu sabiedrisko apraidi.

12 Iesniedzot papildu nodokļu deklarācijas par laikposmu no 2006. gada marta līdz decembrim, *Český rozhlas* lūdz papildus palielināt tās tiesības uz PVN atskaitēšanu, izslēdzot PVN atskaitēšanai izmantotā koeficienta aprēķināšanas pakalpojumu, kas atbilst tai samaksātajam radio nodevām, kurus tā saskaņā ar deklarāciju kļūda no PVN atbrīvotus pakalpojumus bez tiesību tos atskaitēt. Šajā ziņā *Český rozhlas* paziņoja, ka šīs nodevas neveido atlīdzību par sniegtajiem sabiedriskās apraides pakalpojumiem.

13 Ar desmit papildu paziņojumiem par nodokli attiecībā uz PVN, kas *Český rozhlas* jāmaksā par iepriekš minēto periodu, *Finanční úřad pro Prahu 10* (Prāgas pilsētas nodokļu birojs Nr. 10, Čehijas Republika) atteicās izslēgt minētos pakalpojumus.

14 *Český rozhlas* iesniedza sūdzību par šiem papildu paziņojumiem par nodokli.

15 Tā kā šā sūdzība tika noraidīta ar desmit nodokļu administrācijas lēmumiem, *Český rozhlas* cēla par šiem lēmumiem prasību *Městský soud v Praze* (Prāgas pašvaldības tiesa, Čehijas Republika).

16 Ar 2014. gada 6. jūnija spriedumu *Městský soud v Praze* atcēla minētos lēmumus un nosūtīja lietu atpakaļ nodokļu administrācijai.

17 Nodokļu administrācija pārsūdzēja šo spriedumu iesniedzoties.

18 Šajos apstākļos *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai sabiedriskā radio programmu apraide, kas tiek finansēta no likumā noteiktās nodevas likumā paredzētā apmēra un kas jāmaksā nodokļu maksātājam, pamatojoties uz radio uztvērēja esamību tā īpašumā, valdījumā vai lietojumā uz cita likumā pamata, Sestās direktīvas 2. panta 1. punkta izpratnē var tikt uzskatīta par “pakalpojuma sniegšanu par atlīdzību”, kas ir atbrīvojama no [PVN] atbilstoši šīs direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta q) apakšpunktam, vai arī tā ir darbība, kas nav saimnieciska darbība, par kuru saskaņā ar minētās direktīvas 2. pantu [PVN] vispār nav jāmaksā un uz kuru tādējādi neattiecas arī šīs direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta q) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums?”

Par prejudiciālo jautājumu

19 Ar savu jautājumu iesniedzoties bēstībā vaicā, vai Sestās direktīvas 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda sabiedriskā radio apraide kā pamatlieta, kura tiek finansēta no likumā

noteiktas nodevas, ko maks? personas, kuru ?pašum? vai vald?jum? ir radio uztv?r?js, un kuru veic radio apraides sabiedr?ba, kas izveidota saska?? ar likumu, ir uzskat?ma par pakalpojumu sniegšanu "par atl?dz?bu" š?s normas izpratn?, bet kas ir atbr?vota no PVN saska?? ar š?s direkt?vas 13. panta A da?as 1. punkta q) apakšpunktu, vai ar? t?d?j?di, ka š?da darb?ba nav uzskat?ma par dar?jumu, kas apliekams ar nodokli un kas ietilpst min?t?s direkt?vas piem?rošanas jom?.

20 Šaj? zi?? j?atg?dina, ka PVN sist?mas ietvaros ar nodokli apliekamo darb?bu priekšnoteikums ir t?ds, ka starp pus?m notiek dar?jums, attiec?b? uz kuru tiek noteikta cena vai samaksa. T?d?j?di, ja pakalpojuma sniedz?ja darb?bu veido vien?gi pakalpojumu sniegšana bez tiešas atl?dz?bas, tad nepast?v nodok?a b?ze un t?d?? šie pakalpojumi netiek aplikti ar PVN (skat. spriedumus, 1994. gada 3. marts, *Tolsma*, C?16/93, EU:C:1994:80, 12. punkts; 2009. gada 29. oktobris, Komisija/Somija, C?246/08, EU:C:2009:671, 43. punkts, un 2011. gada 27. oktobris, *GFKL Financial Services*, C?93/10, EU:C:2011:700, 17. punkts).

21 No t? izriet, ka pakalpojumu sniegšana tiek veikta "par atl?dz?bu" Sest?s direkt?vas 2. panta 1. punkta izpratn? un t?d?j?di ir apliekama ar nodok?iem vien?gi tad, ja starp pakalpojumu sniedz?ju un sa??m?ju past?v tiesiskas attiec?bas, kuru laik? notiek savstarp?ja izpild?juma apmai?a, un pakalpojumu sniedz?ja sa?emt? atl?dz?ba veido faktisku atl?dz?bu par sa??m?jam sniegto pakalpojumu (skat. spriedumus, 1994. gada 3. marts, *Tolsma*, C?16/93, EU:C:1994:80, 14. punkts; 2009. gada 29. oktobris, Komisija/Somija, C?246/08, EU:C:2009:671, 44. punkts, un 2011. gada 27. oktobris, *GFKL Financial Services*, C?93/10, EU:C:2011:700, 18. punkts).

22 Šaj? kontekst? Tiesa ir vair?kk?rt atzinusi, ka j?dziens "pakalpojumu sniegšana par atl?dz?bu" min?t? 2. panta 1. punkta izpratn? noz?m? tiešas saiknes past?v?šanu starp sniegto pakalpojumu un sa?emto atl?dz?bu (skat. spriedumus, 1981. gada 5. febru?ris, *Coöperatieve Aardappelenbewaarplaats*, 154/80, EU:C:1981:38, 12. punkts; 1988. gada 8. marts, *Apple and Pear Development Council*, 102/86, EU:C:1988:120, 12. punkts; 1994. gada 3. marts, *Tolsma*, C?16/93, EU:C:1994:80, 13. punkts; 2009. gada 29. oktobris, Komisija/Somija, C?246/08, EU:C:2009:671, 45. punkts, un 2011. gada 27. oktobris, *GFKL Financial Services*, C?93/10, EU:C:2011:700, 19. punkts).

23 Attiec?b? uz sabiedrisko radio apraidi pamatliet? ir j?konstat?, ka starp ?eský rozhlas un person?m, kas maks? radio nodevas, nepast?v ne juridiskas attiec?bas, kuru ietvaros notiktu savstarp?ja apmai?a ar pakalpojumiem, ne ar? tieša saikne starp šo sabiedrisko radio apraides pakalpojumu un šo nodevu.

24 Min?t? pakalpojuma sniegšanas ietvaros ?eský rozhlas un min?t?s personas nesaista ne l?gumattiec?bas vai dar?jums, kur? b?tu bijusi noteikta cena, un pat ne br?vpr?t?gas juridiskas saist?bas vienai pret otru.

25 Turkl?t pien?kums maks?t radio nodevu neizriet no t?da pakalpojuma sniegšanas, par kuru š? nodeva tiek maks?ta k? tieša atl?dz?ba, jo šis pien?kums ir saist?ts nevis ar sabiedrisk? radio apraides pakalpojuma sniegšanu, ko veic ?eský rozhlas un ko izmanto personas, kur?m ir šis pien?kums, bet tikai ar radio uztv?r?ja atrašanos ?pašum?, un tas ir neatkar?gi no t?, k? šis radio uztv?r?js tiek izmantots.

26 Tādējādi personām, kuru pašum ir radio uztvērjs, ir pienākums maksāt minēto nodevu, tostarp, ja tās izmanto šo uztvērēju vienīgi, lai klausītos radio programmas, ko pārraida citas raidorganizācijas, nevis *žeský rozhlas*, piemēram, komerciālas radio programmas, kuras tiek finansētas no citiem avotiem, nevis no šādas nodevas, lai klausītos kompaktdiskus vai citus digitālos medijus vai arī citām funkcijām, kādas parasti ir aprēķojamam, kas ļauj uztvert un pārraidīt radio programmas.

27 Turklāt jānorāda, ka piekļuve sabiedriskās radio apraides pakalpojumam, ko sniedz *žeský rozhlas*, ir par brīvu, un tā nekādā ziņā nav atkarīga no radio nodevas samaksas.

28 No minētā izriet, ka sabiedriskās radio apraides pakalpojuma sniegšana, kurai ir tās raksturojums kā pamatlieta, nav uzskatāma par pakalpojumu sniegšanu "par atlīdzību" Sestās direktīvas 2. panta 1. punkta izpratnē.

29 Ēhijas valdības argumentācija, saskaņā ar kuru situācija pamatlieta atšķiras ar to, ka pastāv trīs veida tiesiskās attiecības, kuru ietvaros Ēhijas valsts uztic *žeský rozhlas* vispārīgās nozīmes uzdevumu, kas ietver sabiedriskās radio apraides pakalpojuma sniegšanu, un nodrošina atlīdzību obligātas nodevas veidā, kas ar likumu ir noteikta šā pakalpojuma saņēmējiem, nevar apšaubīt šādu interpretāciju.

30 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka, pat pieņemot, ka pastāv šādas trīs veida tiesiskās attiecības, starp šo sabiedriskās radio apraides pakalpojumu, ko sniedz *žeský rozhlas*, un minēto nodevu ne tikai nepastāv tieša saikne, bet, kā tas izriet no šīs nodevas raksturojuma šā sprieduma 25. punktā, šā nodeva nav uzskatāma par cenu, kas maksājama par šo pakalpojumu.

31 Tas pats attiecas uz Ēhijas valdības argumentu, saskaņā ar kuru Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta q) apakšpunktā paredzētajam atbrīvojumam ir nozīme tikai tad, ja tās sabiedriskās radio apraides darbības kā pamatlieta tiek uzskatītas par tādām, kas ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

32 Šajā ziņā pietiek norādīt, pirmkārt, ka, kaut arī šajā normā ir paredzēts atbrīvojums "valsts radio un televīzijas organizāciju darbībā", izņemot komerciālas radio un televīzijas organizācijas, tomēr minētā norma ir piemērojama tikai ar nosacījumu, ka par šā darbībā ir "[maks] PVN" Sestās direktīvas 2. panta izpratnē, un, otrkārt, ka šā norma nevar tikt interpretēta tādējādi, ka tā paplašina šīs direktīvas piemērošanas jomu, kāda ir definēta minētajā 2. pantā.

33 Visbeidzot, attiecībā uz paralēli, kādu iesniedzējtiesa veic starp situāciju pamatlieta un situāciju lietā, kurā tika taisīts 2014. gada 27. marta spriedums *Le Rayon d'Or* (C-151/13, EU:C:2014:185), ir jākonstatē, ka šīs situācijas nav salīdzināmas.

34 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šajā spriedumā attiecībā uz jautājumu par "vienotas likmes veselības aprūpei paredzētā maksājuma", ko valsts slimokase pārskaita veco āžu aprūpes iestādēm par aprūpes pakalpojumu sniegšanu šo iestāžu rezidentiem, apliekamību ar nodokli Tiesa atzina, ka pastāv tieša saikne starp tādā pakalpojumu sniegšanu, kādus sniedz šīs iestādes saviem rezidentiem, un saņemto atlīdzību, proti, "vienotas likmes veselības aprūpei paredzēto maksājumu", kas nozīmē, ka šāds vienotas likmes maksājums ir uzskatāms par atlīdzību par aprūpes pakalpojumiem, kuru par atlīdzību sniedz viena no minētajām iestādēm par labu tās rezidentiem, un šis maksājums kā tās tas ietilpst PVN piemērošanas jomā.

35 Tomēr pamatlieta ne tikai neeksistē šāda saikne starp radio nodevu un sabiedriskās radio apraides pakalpojumu, ko sniedz *žeský rozhlas*, bet, kā tas jau tika norādīts, šīs nodevas

samaksa nevis ietilpst juridiskajās attiecībās, kuras veido savstarpēja pakalpojumu apmaiņa, bet drīzāk ir likumnoteikta pienākuma izpilde.

36 Šdos apstākļos uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Sestās direktivas 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā sabiedriskā radio apraide kā pamatliet, kura tiek finansēta no likumnoteiktas nodevas, ko maksā personas, kuru pašum vai valdījumā atrodas radio uztvērējs, un kuru veic saskaņā ar likumu izveidota raidorganizācija, nav uzskatāma par pakalpojumu sniegšanu "par atlīdzību" šīs normas izpratnē un līdz ar to neietilpst minētās direktivas piemērošanas jomā.

Par tiesāšanas izdevumiem

37 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tādēļ lemj par tiesāšanas izdevumiem. Tiesāšanas izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanas izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmkārt) nospriež:

Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktivas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze, 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā sabiedriskā radio apraide kā pamatliet, kura tiek finansēta no likumnoteiktas nodevas, ko maksā personas, kuru pašum vai valdījumā atrodas radio uztvērējs, un kuru veic saskaņā ar likumu izveidota raidorganizācija, nav uzskatāma par pakalpojumu sniegšanu "par atlīdzību" šīs normas izpratnē un līdz ar to neietilpst minētās direktivas piemērošanas jomā.

[Paraksti]

* Tiesvedības valoda – ņehu.